

PÄÄPUHUJAT

Rupert Till: *Echoes and Reflections: Presenting Archaeoacoustics Results Using Multimedia and VR Technologies*

This presentation will explore research into the interactions of music and acoustics in ancient contexts, often described as archaeoacoustics, and into how such research can be framed using interactive multimedia and VR technologies. It will begin by exploring the nature of echo, examining how delays in sound have been interpreted in human cultures, how echoes and reflections fit into the audible frequency spectrum, and how they relate to music and rhythm in particular. This will begin by discussing sound in caves, the most ancient selected acoustic context we know of associated with music, and the site of the first archaeoacoustic research. It continues with comparing this acoustic ecology with acoustic effects such as echo in landscapes. Further discussion of the developing cultural significance of acoustics will begin with exploring large early human buildings that were used for ritual purposes, followed by exploration of the beginning of intentionally designed acoustics and their impact on musical cultures. It will examine archaeoacoustics methods and the various metrics that can provide quantitative evaluation of musical contexts. It will then explore how these metrical results can be presented in interactive computer game engines to provide qualitative responses and evaluation, including discussion of the use of Virtual Reality technologies. Two case studies will be explored, an audio rich multimedia model of the Finnish rock art site of Astuvansalmi and the EMAP Soundgate, which explores caves, Stonehenge, and a Roman theatre. The presentation concludes by discussing the value of such multimedia phenomenology in exploring the value of intersubjective responses to modelled sound and music at these archaeological sites.

Ana Hofman: *Music Activism in a Devastating World: Sounds of political survival or survival of the political sounds?*

In this talk, I explore various practices of music- and sound-related activism in the current moment defined as the time of political depression (Berlant 2011) and overall (natural, social, political) exhaustion (Chaudhary 2019). In the last two decades, we have witnessed how people have used music and sound to gather against ongoing economic, social, and ecological decline and demand a radically new vision of the future, diverging from the capitalist one. For example, various collective or ad-hock singing groups or orchestras have been emerging in several big cities across Europe – in Italy, Austria, Germany, UK, Poland, post-Yugoslav countries. These collectives participate in protests for various local, regional and global causes addressing systemic fascism and racism, corruption of the political elites, erosion of free public education and healthcare system, and violation of workers and social rights by evoking a collective and amateur spirit of sound-making in channelizing rebellious and emancipatory potentials.

Situating my theoretical framework within the field of affective politics of sound, I aim to address the global arise of activist music activities based on mass-performing and listening, which can contribute to new understanding of political agency in 21st century. In doing that, I address the question: How we can reimagine new structures for political acting through music and sound? I analyse selected aspects

of activism that includes collective sound-making in order to examine both potentials and limits of theorizing political capacity of music and sound in the current moment of exhaustion by focusing on two main concepts: amateurism and spontaneity. I do that in order to further reflect on potentials to envision, theorize and act toward new political future in the current crisis of neoliberalis.

PANEELIT

Aktivistinen musiikintutkimus I: Musiikintutkijat yhteiskunnassa -hanke / Kaj Ahlsved, Sini Mononen, Kim Ramstedt, Saija-Leena Rantanen, Juha Torvinen, Susanna Välimäki

Lyhytesitelmistä (speed paper) sekä keskusteluosuudesta koostuvassa sessiossa puhutaan aktivistisen musiikintutkimuksen mahdollisuuksista. Sessiossa puhuvat Koneen säätiön rahoittaman Musiikintutkijat yhteiskunnassa -hankkeen tutkijat.

Ahlsved, Kaj: *Från gymnastiksånger till 'De anti-fascistiska idrottsmännens marsch': Sångpraktiker inom den svenska idrottsrörelsen innan läktarsångens etablering (ca 1872–1939)*

Idrottsrörelsen kan ses som en folkbildande massrörelse. I det här föredraget närmar jag mig idrottens sångkultur som en form av folkrörelsesång och illustrerar hur ideologiska målsättningar artikuleras i de sånger som författades. Exempelen är hämtade från tre olika kontexter: 1) gymnastiken, 2) föreningsfotbollen och 3) den politiskt motiverade idrotten som bedrevs inom Arbetarnas idrottsförbund (AIF) i Sverige.

Mononen, Sini: *Musiikki ja ääni osana Elokapina-liikkeen monitaiteista protestia*

2000-luvulle tultaessa transnationaalisessa protestikulttuurissa katsotaan tapahtuneen niin sanottu taiteellinen käänne (Blanco 2013). Tämä tarkoittaa taiteellisten ja luovien toimintatapojen hyödyntämistä osana aktivismia. Luon esitelmässä katsauksen Elokapina-liikkeen artistisiin ja luoviin kansalaistoiminnan keinoihin (repertoire of contention) (Tarrow 1994). Samalla hahmottelen, millaisia funktioita musiikki ja ääni saavat Elokapinan monitaiteisessa protestissa.

Rantanen, Saijaleena: *Työläisnaiset musiikkitoimijoina suomalaisissa siirtolaisyhteisöissä 1900-luvun alussa*

Naiset olivat aktiivisia musiikki- ja kulttuurielämän toimijoita suomalaisissa siirtolaisyhteisöissä Pohjois-Amerikassa 1900-luvun alkuvuosikymmeninä. Keskityn esitelmässäni naisten kirjoittamiin lauluihin: mistä aiheista lauluja on kirjoitettu ja mitä ne kertovat siirtolaisnaisten elämästä. Tarkastelussa ovat työväenliikkeen piirissä vaikuttaneet naiset, jotka ottivat kantaa monipuolisen kulttuurielämän järjestämiseen ja keskusteluun naisten oikeuksien voimistamisesta.

Torvinen, Juha: *Klassinen musiikki ja syrjivä musiikkipuhe Suomessa: esimerkkejä*

Klassinen musiikki on historiallisesti tarkastellen valkoisen, etuoikeutetun eurooppalaismiehen musiikkia, jota ei ole tarkoitettu kaikille. Käsittelen puheenvuorossani viimeaikaisia, klassisen musiikin asemasta julkisuudessa esitettyjä kommentteja. Mm. Hannu Linnun, Kalle Puolakan, Olli Virtaperkon ja Matti Vainion esittämien kommenttien avulla havainnollistan, kuinka epäyhdenvertaistava ideologia on edelleen olennainen osa klassisen musiikin kulttuuria.

Välimäki, Susanna: *Sukupuolista tasa-arvoa edistävä konserttiohjelmointi klassisen musiikin kentällä*

Käsittelen esitelmässäni sukupuolista tasa-arvoa edistävää konserttiohjelmointia klassisen musiikin kulttuurissa. Pohdin tällaisen konserttiohjelmoinnin peruseriaatteita sekä käytännön haasteita ja mahdollisuuksia. Tarkastelukohteina ovat Helsingin kaupunginorkesterin yhdenvertaisuushanke HUOM (Historian unohtamat orkesterimusiikit), Yleisradion tasa-arvoa edistävä kantanauhatoiminta sekä kysymys naisten musiikkiin liittyvien nuottiaineistojen saavutettavuudesta.

Aktivistinen musiikintutkimus II: Poikkitieteellisyys, toiminnallisuus ja yllirajaisuus / Susanna Välimäki, Samuli Korkalainen, Emmi Kujanpää, Reetta Näätänen, Inka Rantakallio, Milla Tiainen

Yhteiskunnalliset ja ympäristölliset ongelmat ovat johtaneet 2000-luvun akateemisessa maailmassa poikkitieteelliseen aktivistiseen käännteeseen. Aktivistinen musiikintutkimus on sateenvarjokäsite lähestymistavoille, joiden keskiössä on musiikillisten käytäntöjen suhde yhteiskunnalliseen ja ympäristölliseen oikeudenmukaisuuteen. Aktivistista musiikintutkimusta on tehty monien suuntausten alla. Esimerkeiksi mainittakoot feministinen ja dekolonisoiva musiikintutkimus, ekomusikologia ja akustinen ekologia, kriittinen musiikin historiografia vastakertomuksineen, kriittinen pedagogiikka musiikkikasvatuksessa sekä soveltava musiikkitiede/etnomusikologia. Aktivistinen tutkimus on lähtökohtaisesti sitoutunut yhteiskunnallisen ja ympäristöllisen oikeudenmukaisuuden edistämiseen. Tyypillisiä ovat luovat, kehittävät ja toiminnalliset tutkimusotteet sekä yhteistyö yhteiskunnan eri sektoreiden toimijoiden kanssa. Tässä sessiossa (90 min) aktivistista musiikintutkimusta edistävän Tutkimusyhdystys Suoni ry:n tutkijat esittelevät ajankohtaisia tutkimuksiaan. Lyhyitä esityksiä seuraa yhteinen keskusteluosuus.

Korkalainen, Samuli: *Pappien vaimot suomalaisten seurakuntien musiikinjohtajina Yhdysvalloissa ja Kanadassa 1890–1962*

Esitelmässä perehdyn feministisellä ja aktivistisella tutkimusotteella siihen, millainen oli pappien vaimojen yhteiskunnallinen asema amerikan- ja kanadansuomalaisissa yhteisöissä ja miten musiikinjohtajana toimiminen vaikutti siihen. Tarkastelujaksona on vuodet 1890–1962, jolloin Yhdysvalloissa ja Kanadassa toimi Suomi-Synodina tunnettu luterilainen kirkko. Erityisesti perehdyn vuonna 1915 perustetun Pappien Emäntien Sisarusliiton toimintaan ja tarkoitukseen. Verkostona kokosi yhteen pappien vaimoja ja pyrki tukemaan jäseniään heidän erityislaatuksena pitämässään tehtävässä.

Kujanpää, Emmi: *Sukupuoli, ääni ja aktivismi transnationaalissa eurooppalaisessa kansanlaulussa*

Esityksessäni tarkastelen transnationaalisia eli ylirajaisia kansanlauluverkostoja Suomen, Bulgarian ja Saksan välillä vuosina 2017–2023. Olen kiinnostunut siitä, miten muusikkonaisten roolit sekä laulutavat, säveltäminen ja improvisaatio kietoutuvat kysymyksiin demokratiasta, kulttuurisesta muistista ja sukupuolesta. Euroopan tämänhetkisen poliittisen tilanteen valossa esittelen esimerkkejä kansanlaulajien rauhanaktivismista kansallisvaltioiden rajoja ylittävissä yhteistyöhankkeissa.

Näätänen, Reetta: *Esiintyjän vastuu monikulttuurisen musiikin esittämisessä*

Voidaanko nykypäivänä perustellusti esittää musiikkia, jossa on kolonialistista tai jopa rasismiin viittaavaa sisältöä? Mikä on esiintyjän vastuu, kun esitetään musiikkia, joka toisintaa epätasa-arvoisia valta-asetelmia? Kuinka instrumentaalimusiikkia dekolonisoidaan? Taiteellisen tohtorintutkimoni ensimmäinen konsertti pureutuu ohjelmistovalintoineen näihin kysymyksiin. Tarkastelen erityisesti australialaisen Peter Sculthorpen klarinetille ja pianolle säveltämää teosta *Songs of Sea and Sky* (1987), jossa materiaalina on käytetty Australian ja Papua-Uuden-Guinean välillä olevan Torresinsalmen Saibai-saarten alkuperäiskansan musiikkia.

Rantakallio, Inka: *Metodologisia pohdintoja feministisestä musiikintutkimuksesta, rodusta ja sukupuolesta*

Esitelmässä pohdin mustan feminismin ja kriittisen valkoisuuden tutkimuksen teorioiden soveltamista suomalaisen populaarimusiikin, erityisesti räpin tutkimiseen, sekä tutkijan positiota tutkimuskentän ulkopuolisena ja sisäpiiriläisenä.

Tiainen, Milla: *Musiikki taidetyönä: Aktivistista taiteiden- ja työntutkimusta kehittämässä*

Puheenvuoroni liittyy poikkitieteiseen Taidetyö ja talouden uudet muodot -hankkeeseen (TY, 2020–2024), jossa tutkitaan taiteilijoiden työtä ja työoloja nykypäivän suomalaisessa työelämässä sekä uhanalaisessa hyvinvointiyhteiskunnassa. Tutkimusaineisto koostuu eri alojen taiteilijoilta kerätyistä kertomuksista sekä haastatteluista. Erityisesti valotan musiikintekijöiden käsityksiä musiikista työnä, asemasta yhteiskunnassa ja mahdollisuuksista vaikuttaa taiteilijana yhteiskuntaan. Hanke pyrkii tutkitun tiedon avulla ajamaan taiteilijoille parempaa asemaa työmarkkinoilla ja sosiaaliturvajärjestelmässä.

Hiphop, yhteiskunta ja osallisuus I / Alma Rinta-Pollari, Annukka Saaristo, Venla Sykäri
Hiphop, yhteiskunta ja osallisuus II / Inka Rantakallio, Julian Owusu, Elina Westinen

Hiphop-kulttuuri syntyi 1970-luvulla New Yorkissa työväenluokkaisten afrikkalaisamerikkalaisten, afrikkalaiskaribialaisten ja latinonuorten parissa. Yleensä hiphopin neljäksi ”elementiksi” nimetään räppäys, DJ-toiminta, breakdance/hiphop-tanssi, sekä graffiti. Hiphop on alkuajoista lähtien ottanut kantaa ympäröivään todellisuuteen ja tarjonnut yhteiskunnan syrjäyttämille nuorille mahdollisuuden itseilmaisuuksiin, osallisuuteen sekä hauskanpitoon. Myös Suomessa hiphop on tänä päivänä moninainen kulttuuri, joka osallistaa eritaustaisia nuoria ja aikuisia. Paneelissa keskitymme pohtimaan

hiphopin roolia yhteiskunnassa musiikin ja tanssin näkökulmista. Rap-musiikista on tullut nuorten parissa suosituin musiikinlaji 2010-luvulla ja suosituimmat artistit esiintyvät päälavoilla ja television viihdeohjelmissa. Breikkiä ja muita hiphop-tanssilajeja on tanssittu Suomessa 1980-luvulta alkaen, nykyään ne näkyvät myös korkeakouluopetuksessa. Paneelissa pohdimme laajasti hiphopin yhteiskunnallista ja kulttuurista merkitystä osallisuuden, kuulumisen ja ilmaisun näkökulmista. Onko hiphop vähemmistöjen, enemmistöjen vai kaikkien kulttuuria? Mikä on suomalaisen hiphop-kulttuurin suhde yhdysvaltalaiseen esikuvaansa? Kenelle hiphop kuuluu? Millaisia identiteettejä hiphopissa rakennetaan ja miten niistä neuvotellaan? Entä millaista ilmaisua – ja ilmaisuvoimaa – hiphop sisältää? Paneeli juhlistaa samalla Nuorisotutkimusseuran alaisen Hiphop Suomessa: Suuntaukset ja sukupolvet -tutkimusverkoston 10-vuotista taivalta. Verkosto on keskittynyt suomalaisen ja Suomessa tehtävän hiphop-tutkimuksen kokoamiseen, tukemiseen ja popularisoimiseen vuorovaikutuksessa hiphop-toimijoiden kanssa.

Owusu, Julian: *Hiphop-tanssi, rytmi, yhteys ja kommunikointi*

Keho ja liike kätkevät sisäänsä menneisyyden tarinat. Rytmii muodostaa perustan vuorovaikutukselle tanssissa. Hiphop-tanssi toimii ikään kuin kieli, joka sisältää oman kehollisen ja rytmin sanaston. Tässä esitelmässä sukellaan syvälle hiphop-tanssin ja rytmin merkitykseen kehollisena historian arkistona ja uuden kuvittelemisen työkaluna.

Inka Rantakallio: *Massia ja märkää: feminismi, sukupuolen ja rodun rakentuminen kahdessa rap-musiikkivideossa*

Sukupuoli ja rotu ovat merkittäviä teemoja rap-musiikissa ja keskeisiä analyysin kohteita globaalissa hiphop-tutkimuksessa. Viime vuosina myös feministiset näkökulmat ovat nousseet vahvasti esiin räpissä. Esitelmässä lähiluen kahta vuonna 2023 julkaistua suomalaista rap-musiikkivideota: Yeboyahin ja Slanin ”10x” ja rap-duo Matriarkaatin ”Märkää”. Analysoin, millaisia käsityksiä sukupuolesta, rodusta, ja seksuaalisuudesta videot rakentavat ja kuinka videoiden sanoma ja esitystapa voidaan tulkita feministisiksi. Tarkastelun teoreettis-metodologinen viitekehys rakentuu intersektionaalisuudelle, sukupuolentutkimukselle, kriittiselle rodun ja valkoisuuden tutkimukselle sekä audiovisuaaliselle musiikintutkimukselle.

Alma Rinta-Pollari: *Rap ja maskuliinisuus*

Maskuliinisuus on olennainen osa rap-musiikkia ja sen performointia; se näkyy niin sanoituksissa, musiikkivideoissa kuin artistien sosiaalisen median tileilläkin. Hypermaskuliinisten kuvastojen lisäksi räpissä on esillä myös laaja kirjo muunlaisia, vaihtoehtoisia maskuliinisuuksia. Millaisia maskuliinisuuden ihanteet ovat ja miten ne heijastuvat myös ympäröivään yhteiskuntaan ja siitä takaisin? Millaista maailmankuvaa erilaisten maskuliinisuuksien representoiminen räpissä rakentaa? Samalla, kun räpin maskuliiniset ihanteet rajaavat tietyt ominaisuudet tavoiteltaviksi, ne sulkevat myös jotain pois. Tässä esitelmässä on tarkoitus syventyä siihen, miten erilaisia maskuliinisuuksia räpissä representoidaan ja mitä ne kertovat nyky-yhteiskunnasta.

Annukka Saaristo: *Espoon moninaiset mielikuvat rap-sanoituksissa*

Paikkaan ja paikasta kotoisin olemiseen liitetään paljon tunteita ja mielikuvia, joita räppärit sekä uudentavat että haastavat taiteensa avulla. Espoolaisen kotiseudun keskusteluissa ovat läsnä

esimerkiksi stereotyyppiä luokasta, sukupuolesta, valta-asetelmista sekä pohdinnat kaupungista hyvinvoivien asukkaiden paikkana. Espoon sisältä löytyvät kuitenkin myös Suomen rikkaimmat ja köyhimmät asuinalueet, sekä betonilähiöitä ja kansallispuisto. Espoolaisuuden mielikuvat rakentuvatkin usein vertailulle ja dikotomioille, joita räppärit käyttävät rakentaessaan sanoituksiaan.

Esitelmässä käsittelen Espoossa tehdyssä räpissä toistuvia mielikuvia, joita räppärit musiikissaan ja videoillaan käyttävät. Millainen paikka Espoosta rakentuu räpin kautta ja millaisia mielikuvia räppärit Espoosta haluavat haastaa ja toistaa?

Venla Sykäri: Hiphopin uudet sukupolvet: performatiivisuus ja battle rap

Hiphop-kulttuurin juuret ovat vahvasti suullisen kulttuurin vuorovaikutteisessa, performatiivisessa ja usein kilpahenkisessä tavassa kommunikoida ilmaisutaitojen keinoin. Improvisoitu rap eli freestyle oli verbaalisen taidonnäytön kulmakivi 1980- ja 90-lukujen alakulttuureissa, mutta se on sitä edelleen myös pääosin valkoisessa, keskiluokkaisessa Suomessa. Puheenvuoro tarkastelee suomalaista battle rap -kenttää sekä lajin sisäisen elinvoiman ja muutoksen että vastaavan kansainvälisen kehityksen kehityksessä.

Elina Westinen: Juhlavuoden näkökulmia hiphop-tutkimukseen Suomessa

Hiphop Suomessa -tutkimusverkosto täyttää vuonna 2024 kymmenen vuotta. Tässä esitelmässä luodaan katsaus vuosikymmenen aikana tehtyyn monitieteiseen hiphop-tutkimukseen Suomessa, erityisesti yhteiskunnan ja osallisuuden näkökulmasta.

Musiikki brändin rakentamisessa ja asiakkaiden sitouttamisessa / Minna-Maarit Jaskari, Kaarina Kilpiö, Anu Norrgrann

Musiikilla ja äänillä yleisemminkin on tärkeä rooli mieleenpainuvien brändikokemusten luomisessa aina varhaisimmista radiojingleistä digitaalisen suoratoiston nykyaikaan. Vaikka visuaaliset elementit ovat perinteisesti hallinneet brändäyskeskusteluja, musiikin voima on tunnustettu arvokkaaksi välineeksi, jonka avulla kuluttajat saadaan sitoutettua syvemmälle. Ei olekaan yllättävää, että brändit käyttävät ääntä brändäyksessä luodakseen erottuvan, tunnistettavan ja mieleenpainuvan brändi-identiteetin. Aihealue kattaa useita aiheita, kuten äänellinen brändäys, mainosjingle, aiotut tuoteäänet - tai hiljaisuus, äänilogot ja palvelumaisemat vain muutamia mainitakseni. Aiemmat tutkimukset eri tieteenaloilla ovat korostaneet musiikin monipuolista vaikutusta kuluttajiin. Näistä havainnoista ei kuitenkaan useinkaan ole päästy yksimielisyyteen. Tämä saattaa johtua musiikin yksilöihin kohdistuvan vaikutuksen kokonaisvaltaisesta luonteesta. Tyypillisesti käytetyt kvantitatiiviset menetelmät, joilla pyritään eristämään yksittäisten elementtien, kuten tempon, vaikutus, saattavatkin olla liian yksinkertaistavia. Toisaalta taas multimodaalisuus – tilanteet, joissa musiikki vaikuttaa esimerkiksi makuun tai näköön, viittaavat siihen, että musiikin vaikutus on monimutkainen ilmiö. Tässä istunnossa pyritään herättämään monipuolista ja kriittistäkin keskustelua musiikin käytöstä brändin rakentamisessa ja asiakaskokemuksen parantamisessa. Tavoitteena on tuoda esiin viimeaikaista tutkimusta ja antaa samalla katsaus mahdollisiin tuleviin tutkimusaiheisiin.

Jaskari, Minna-Maarit: *Brändin sävel – kriittinen tarkastelu musiikin käytöstä brändin rakentamisessa ja asiakaskokemuksessa*

Tässä esityksessä tarkastelen musiikin ja brändin yhteensopivuutta aikaisempien tutkimusten valossa (mm. Beverland ja muut, 2006; Michel ja muut, 2017; North ym, 2016). Kiinnitän huomiota erityisesti kuluttajien kokemukseen taustamusiikista luksustuotteiden ostokokemuksessa (Jaskari ja muut., arvioinnissa; Kauppinen-Räisänen ja muut, 2019; Garlin & Owen, 2007; Shahid ym 2022). Tämän jälkeen tarkastelen kriittisesti yleisemmin musiikin käyttämisen haasteita ja rajoitteita brändikokemuksessa ottaen esille esimerkiksi yksilölliset mieltymykset, multimodaalisuuden, vastuullisuuden, eettisyyden sekä teknologisen kehittyminen. Esitykseni pohjautuu meneillään oleviin tutkimukseeni brändin ja musiikin välisestä suhteesta, mutta pyrkii tarkastelemaan musiikin käyttöä kriittisesti hahmottamalla paitsi peruslähtökohtia, myös rajoja. Esitykseni perustuu narratiiviseen kirjallisuuskatsaukseen luoden suuntaviivoja empiiriselle tutkimukselle.

Kilpiö, Kaarina: *Näkymättömyysviitasta jaettuun fantasiaan: seksikaupat vyöhykkeistettyinä äänitiloina*

Tarkastelen esitelmässäni liiketilojen asiakaskokemuksen rakentamista vyöhykkeistämisen avulla. Liiketilojen kokemista voidaan ohjata enemmän tai vähemmän herätteelliseen suuntaan yhdistelemällä auditiivisia, visuaalisia ja haptisia aistimellisiä kokemuksia. Herätteellisyydellä tähdätään asiakkaan virittymiseen tavallista tietoisempaan vuorovaikutukseen tuotteiden tai palveluiden kanssa, mikä samalla nostaa elämyksellisyyden astetta (Markkanen 2008: 144, 149). Erilaisiin aistimellisiin kokemuksiin ohjaavilla vyöhykkeillä ehdotetaan kuluttajalle tietynlaista ymmärrystä liiketilasta.

Esitelmäni tapaustutkimus erotiikka-alan liiketilojen äänellisestä toteutuksesta (Kilpiö 2023) painottaa taustamusiikkikäytäntöjen roolia vyöhykkeistämässä. Äänielementit ovat avainasemassa, kun erotiikka-alan liikehuoneistoon luodaan erilaisia tarjoumia kuluttajalle. Etnografinen tutkimus käyttää aineistoina kysely-, haastattelu- ja kenttätyömateriaaleja vuosilta 2020–22. Esitelmä havainnollistaa, miten asiakkuutta rakennettiin äänellisesti lahtelaisissa seksikaupoissa sekä miten musiikin ja kuluttamisen suhde ilmeni näissä kaupoissa. Pohdin myös vyöhykkeistämisen käyttökelpoisuutta kaupunkiaänimäisemmän tarkastelussa laajemmin.

Norrgrann, Anu: *Kokemusmaisemaa lavastamassa: havaintoja musiikin käytöstä tanssituntien ja ryhmäliikuntapalveluiden suunnittelussa*

Palvelukirjallisuuden (Chandler & Lusch 2005; Jaakkola et. al. 2015) mukaan asiakkaiden palvelukokemukset rakentuvat useiden toimijoiden, prosessien ja artefaktien vuorovaikutuksena, resurssien integraationa ja yhteistuottamisena. Palvelukokemuksen ymmärtämiseen liittyvässä tutkimuksessa kiinnostus on kohdistunut myös ns. palvelumaisemaan (Bitner 1992), eli palvelun tarjoajan ja käyttäjän kohtaamispaikkaan ja sen erilaisiin tunnelmatekijöihin, mukaan lukien sen äänimaailmaan. Kokemusmaiseman käsitteen (eng. experiencescape) avulla aiemmassa palvelututkimuksessa on tarkasteltu miten palveluita ”lavastetaan” ja käytetään; miten kuluttajat, vuorovaikutuksessa palveluympäristön elementtien kanssa, luovat omat palvelukokemuksensa (Kandampully et al. 2022; Mossberg 2007). Äänen ja musiikin käyttöä kokemusmaailman rakentamisessa on aiemmin tutkittu erityisesti vähittäiskauppakontekstissa sekä matkailu- ja

ravitsemuspalveluissa. Tämä tutkimus taas pureutuu toisenlaiseen kulutuksen kontekstiin, tanssin ja liikunnan palveluihin, missä musiikilla ja äänimaailmalla on erityisen moniulotteisia kulttuurisia merkityksiä esim. kuluttajaheimojen (Cova et al. 2007) symbolisten merkitysten ilmentäjänä ja esittävän taiteellisen ilmaisun välineenä.

Tämän esitelmän tarkoituksena on pureutua siihen, miten palveluntarjoajat, tässä tapauksessa toimijat tanssi- ja ryhmäliikuntapalveluita tarjoavissa organisaatioissa käyttävät musiikkia kokemusmaiseman rakentamisessa. Millaisia tarkoituseriä musiikki tässä kontekstissa palvelee, ja millaisten käytäntöjen ja vuorovaikutuksen kautta musiikki valikoituu palvelussa käytettäväksi keinoksi lavastaa kansatuotettavaa kulutuskokemusta? Tutkimus myös valottaa ohjaajien näkemyksiä siitä mikä on tanssi- ja ryhmäliikuntatunneilla toimivaa musiikkia. Esitelmä pohjautuu laadulliseen, empiiriseen aineistoon, jonka keskiössä on tanssi- ja ryhmäliikuntaohjaajien parissa tehdyt teemahaastattelut.

Towards Cultural Echology / Elina Hytönen-Ng, Gjermund Kolltveit, Jami Pekkanen, Riitta Rainio, Julia Shpinitskaya, Noora Vikman

Cliffs, caves and ravines are not the most common research objects of musicology, but from a new materialist posthumanist perspective they have something to offer. Rock formations generate reflections that amplify, multiply and color sounds, thus actively participating the acoustic ecology of places. From prehistoric to modern times, people in Fennoscandia have used such echoing and reverberant places for musical and sonic activities to connect with the elements of the more-than-human world. In our newly launched project, we investigate these previously unexplored traditions and practices with a transdisciplinary approach, aiming to achieve a more holistic understanding of the relationship between people, the environment, music and acoustics, something that we call Cultural Echology.

Hytönen-Ng, Elina: The Thunder God's Mountain as a Sacred Place in Contemporary World

Presentation gives perspectives on the Thunder God's Mountain site's acoustics in Kolovesi and the meanings that it holds in the contemporary world.

Kolltveit, Gjermund: Modern Music in Natural Acoustic Spaces

Audience's and artist's concert experiences are investigated in two festival venues – a Norwegian cave and a Finnish ravine.

Pekkanen, Jami: Sacred Sites in a Lab - Significance of Visual and Acoustic Environments for Human Sound Perception Production

We reconstruct in virtual reality what ancient sacred sites sound and look like. With the reconstruction we study experimentally how the environments affect human sound production, such as the pitch of singing or the rhythm of drumming. An interactive demonstration of our reconstructions is presented.

Rainio, Riitta: *How to Talk to the Devil*

Archival sources and acoustic measurements bring new information about sonic encounters at rocks and mountains in 19th-20th century Finland

Shpinitzkaya, Julia: *The Power of the Lucky Stone and its Acoustic Environment: Study of archival and ethnographic materials recreates relationship of a 19th-century*

Sami reindeer herder with his personal sacred place. Recording of sacred yoik related to the stone and our acoustic tests add a sound dimension to this historical account.

Vikman, Noora: *Inspired by the Pulse of the Past - Reflections by the Hard Rocks of North Karelia*

Preliminary observations about the activities of a loose community of amateur "acoustoarchaeologists" in Heinävesi.

Vähemmistöt, identiteetit ja kulttuurinen omistajuus / Pekka Suutari, Elina Niiranen, Kati Kallio, Matti Hakamäki, Heidi Henriikka Mäkelä

Paneelikeskustelumme tarkoitus on käsitellä erityisesti karjalankielisen perinteen asemaa kansanmusiikkielämässä, mutta ilmiötä tarkastellaan myös laajemmin. Suullisen perinteen esittäminen on herättänyt monensuuntaista keskustelua, ja karjalankielisen yhteisön aktivoitumisen myötä myös kritiikkiä. Karjalainen ja erityisesti karjalankielinen perinne on monitulkintaista, mutta kun karjalaisuutta katsoo ylijärjestyksestä näkökulmasta, ei kaikkea karjalaisuuteen liittyvää perinnettä voi tulkita yksinomaan osana suomalaista kulttuuria. Tämän vuoksi uusia näkökulmia karjalaisen kulttuurin asemasta on esitetty muun muassa Kalevalaseuran, Suomalaisen Kirjallisuuden Seuran, Karjalan Sivistysseuran sekä alan tutkijoiden järjestämässä tapahtumissa. Vastaavanlaista keskustelua voidaan käydä muistakin lähialueiden vähemmistökulttuureista. Tässä paneelissa kullakin osallistujalla on lyhyt esittäytymispuheenvuoro, minkä jälkeen keskustelu kiertyy paneeliin osallistuvien tutkijoiden erilaisten aineistojen, ajankohtaisten teemojen ja etenkin tutkimushistorian tulkintojen kautta. Eri Karjalan alueet ja Suomen lähialueiden vähemmistöt ovat olleet osana kansallisten tieteiden keruutyötä ja tutkimusten tulokset ovat arkistoaineistojen kautta edelleen keskeinen osa tutkimusta, kulttuuritoimintaa ja perinnekulttuurien esittämistä Suomessa, Karjalassa ja kansainvälisillä areenoilla. Paneelikeskustelun järjestäjänä on Suomen kulttuurirahaston rahoittama Karjalainen näkökulma kansanmusiikkiin Suomessa -hanke. Hankkeen kotisivu: <https://uefconnect.uef.fi/tutkimusryhma/karjalainen-nakokulma-kansanmusiikkiin-suomessa>

ESITELMÄT

Alexi, Katharina: *(Missing) echoes of the end of fascism: Musical liberation commemoration in Europe and the audibility of survivors and relatives*

The reflections and testimonies written by Holocaust survivors are understood as “echoes of memory” by the United States Holocaust Memorial Museum. Particularly in the post-witness era (Popescu/Schult 2015, Schoop/Ringsmut/Köhn 2024), this evokes the question which reflections of survivors of the Nazi regime can be heard in today's Europe. Commemorative events of the liberation of fascism are significant public “echo chambers” of memory culture in several countries. Consequently, the presence and audibility of survivors of fascism and their relatives as secondary witnesses at these events are of high interest. Based on collected data in Austria, Denmark, and Germany since 2022, I compare the celebration of the end of fascism in selected European cities. Drawing on participant observation and my ethnographic field notes, I inquire into these events regarding the actors involved, the audiences and their (musical) practices and not at least the political and cultural contexts of the events. Analyzing the musical programs of these commemorative events, I examine the extent to which survivors and their artistic and auditory reflections are discernible, or respectively non-existent. I argue that intergenerational commemoration (Giebler 2007, Burgermeister/Peter 2013) is one of the „loudest“ echoes of memories of the end of fascism. However, my research also shows that echoing is linked to the countries' different celebrations and valuations of liberation.

Brusila, Johannes: *The changing mediations of children's music and ethnicity: Arn(i)e Alligator's move from the Finland-Swedish domestic scene to international streaming services*

Children's music holds a special place in upholding an ethnicity. It plays a role as part of the culture that is expected to be transmitted to the next generation in order for the whole ethnicity to live on. For minorities that are primarily constructed around a linguistic belonging, as the Swedish-speaking population of Finland (the “Finland-Swedes”), it is also a central, concrete upholder of a language. However, in order for the children's music to survive, be meaningful and live on in a changing world, it must renew itself and adapt new transmission techniques to reach out to the next generation. This involves the challenge of negotiating the traditional and modern, domestic and public, orally transmitted and technologically up-to-date. In my paper I study the role of children's music in a changing cultural and media environment by focusing on Finland-Swedish Arne Alligator & Djungeltrumman. The band (or project) started with very popular children's live shows and CD releases but moved gradually into video production for also Finnish and international audiences. Today, its videos have had altogether more than 300 million views.

Chorell, Hanna: *Tradition heijastuksia*

Puhun esitelmässä taiteellisesta tohtorintutkimuksestani Taideyliopiston Sibelius-Akatemian DocMus-tohtorikoulussa. Tutkimukseni lähtökohtana ovat arvostiridat, joita koen työelämässä oopperalaulajana. Ne liittyvät valtaosin ahtaisiin sukupuolirooleihin, joiden kaukupohjaksi työelämässä usein päädyn. Oopperan ja liedmusiikin ihmiskuva ja sukupuoliroolit ovat ns. pitkältä 1800-luvulta, josta suuri osa kanonisoiduista teoksista on. Tutkimuksessa pyrin tunnistamaan laulamisen sukupuoliesityksiin vaikuttavia seikkoja ja etsimään keinoja, joilla esittää sukupuolta toisin.

Tutkimukseni teoreettinen viitekehys on Karen Baradin kehittämässä toimijuusrealismissa. Sukupuoliesitysten käsitteellistäminen toimijuusrealismin avulla on tuonut laulamiseeni analyttistä toimijuutta, jolla esittää toisin esimerkiksi sukupuolta ja sopraanoääntä. Toimijuusrealismissa ne ymmärretään toistuvasti yhteismuotoutuviksi (performatiivisiksi) materiaalis-diskursiivisiksi ilmiöiksi. Traditio, normit ja käytännöt muodostuvat yhteismuotoutumisten toistuessa. Nostan esitelmässäni esiin tilaamani ja kantaesittämäni monodraaman Rakkaat sopraanolle, elektroniikalle ja pianolle, jonka on säveltänyt Minna Leinonen Milka Luhtaniemen tekstiin. Teoksessa nykymusiikki kohtaa liedmusiikin tradition ja naisen aseman patriarkaatissa, ja päivittää ne nykyaikaan. Rakkaat avartaa liedkonsertoinnin käytäntöjä ja normeja tekstin, musiikin, esittämisen tavan, sekä soitto- ja laulutekniikoiden tasolla. Traditiotietoinen toisin esittäminen on osoittautunut tavaksi ratkoa alussa kuvaamiani arvoristiriitoja. Kun yhä useampi laulaja ottaa tilaa ja tekee toisin, voi laulamisen kulttuurikin kehittyä.

Delegos, Spiros: A Wandering Minor Tune as a Reflection of Musico-Cultural Heterotopia in Rebetiko

Rebetiko is generally considered to be a Greek urban popular musical genre that originated during the interwar period, commonly conceptualised in relation to a broad urban network spanning the contemporary Greek nation-state, the Ottoman Empire and the USA as a migration destination. A part of the rebetiko repertoire springs from the revitalisation of pieces by creative agents via musico-cultural intersections and transformation processes facilitated by gramophone recording technology. Such phenomena have frequently been described within the context of the 'East-West' divide.

In my paper, drawing upon the theoretical background of historical ethnomusicology and the Foucauldian concept of heterotopia, I focus on the meandering of a minor tune viewing it as a reflection of musico-cultural heterotopia in rebetiko. Thus, beyond the diverse ideologically charged narratives of the 'East-West' dualism, I endeavour to perceive the blending of musico-cultural elements "represented", "contested", and "inverted" (quoting Foucault) in the rebetiko-related context as a musico-cultural heterotopia. In this regard, I apply the philosophical concept of heterotopia in the musico-cultural field of rebetiko to analyse and interpret phenomena that emerge through musical amalgamation as a consequence of the historical musico-cultural trajectories of an influential melody for the development of rebetiko, known in earlier recordings as *Minore manes* or *Smyrneiko Minore* and later evolving into the emblematic rebetiko piece *Minore tou Nteke*. The research material is the relevant contemporary recordings and biographical information regarding the protagonists (Yiovanikas, Halikias, etc.).

Eerola, Jari: Musiikin kvantisointi ja esityskäytännöt

Vuoden 2024 Eurovision laulukilpailun säännöissä mainitaan, että "No pitch-correction (e.g. Auto-tuning) for live vocals shall not be allowed in any case for the live Act performances on stage." Lisäksi mainitaan, että live-esityksessä ei voi käyttää soittimia (plugging instruments), jotka kytketään kiinni esimerkiksi vahvistimiin. Lavalla olevat soittimet ovat siis vain rekvisiittaa. Poikkeuksiakin on ollut vuosien saatossa. Laulukilpailussa musiikki toistetaan kovalevyiltä, tietokoneesta tms. vastaavasta laitteesta (eri vuosina on ollut erilaisia käytäntöjä). Musiikki on tuotettu valmiiksi studiossa digitaaliseen muotoon. Laulajan pitää todistaa osaavansa laulaa esiintymällä ilman teknisiä apuvälineitä. Musiikki ja mukaan lukien taustalaulut sitä vastoin on kvantisoitu ja editoitu studiossa virheettömäksi. Todennäköisesti karsintoihin osallistuneilla äänitteillä laulukin on kvantisoitu rytmisesti ja säveltasot on

korjattu. Kukaan ei välttämättä tiedä sitä, pystyisivätkö äänitteellä soittavat muusikot esittämään kilpailukappaleen live-tilanteessa. Musiikin kvantisointi on nykypäivän musiikkituotannossa enemmän sääntö kuin poikkeus. Kvantisoimalla musiikki korjataan rytmillisesti säännömukaisesti esimerkiksi ajan mukaan. Tästä syystä esitystilanne tuo omat haasteensa, jos halutaan, että musiikki kuulostaa täysin samanlaiselta kuin äänitteellä. Usein esitystilanteessa joudutaankin turvautumaan valmiisiin taustoihin, joilla myös korvataan esimerkiksi puuttuvia soittimia tai laulajia. Tarkastelen esityksessäni sitä, mitä on musiikin kvantisointi ja mitä sillä voidaan tehdä. Pilaako kvantisointi musiikin? Häviääkö virheettömästä ja säännömukaisesta musiikista jotain? Pohdin myös sitä, miten kvantisointi mahdollisesti vaikuttaa musiikilliseen kokemukseen.

Hakula, Anna: *Arkkitehtuuri ja konserttikokemus – Virittäytyminen kuuntelemiseen*

Konserttikokemus on muutakin kuin musiikin kuuntelua. Kokemukseen liittyy rituaali saapumisineen, väliaikoineen, lähtemisineen; tilassa oleminen yhdessä muiden kanssa, soittajien liikkeet, ympäristön tuoksut, valo, akustiikka. Tutkimuksen ytimessä on konserttirakennuksen atmosfääri: se, miten konserttirakennus virittää kuuntelukokemukseen. Konserttisali rakennustyyppinä on erityinen: koko rakennuksen tarkoitus on kehystää konserttihetkeä, toimia korvan arkkitehtuurina. Tutkimuksen kohderakennukseksi on valikoitunut Hans Scharounin suunnittelema Berlin Philharmonie, joka on ensimmäinen ”viinitarhasali”. Konserttitapahtumaa ja rakennusta on havainnointu käymällä lukuisissa konserteissa keväällä 2023. Havainnoita on kirjattu kenttäpäiväkirjan lisäksi piirtämällä, videoimalla, valokuvaamalla ja äänittämällä. Lisäksi käytössä on Berlin Philharmonien itse tekemät äänitykset kahdesta havaintojakson konsertista. Tutkimusjaksolla huomattiin, että se, miten rakennusta tai tilannetta tallentaa, vaikuttaa siihen, minkälaisia havainnoita tilanteesta tekee. Piirtäminen tekona sulki korvia tarkemmilta äänihavainnoilta, ja keskitti huomion tilojen kompleksisuuteen, muotoihin, pintoihin ja valaistukseen. Äänimaisemaan keskittyminen kiinnitti huomion suuntiin ja materiaaleihin eri tavalla, kuin muu havainnointi. Tutkimus osoittaa, kuinka vieraillemalla samassa rakennuksessa useissa konserteissa tallentaen kokemuksen eri keinoin saadaan sellaista tietoa rakennuksen käytöstä ja merkityksistä, joita ei perinteisin inventointimenetelmin tai haastatteluin pystytä tunnistamaan. Avaamalla konserttisalin atmosfääriä, laajenee myös ymmärrys, miten rakennettu ympäristö vaikuttaa meihin ja kulttuuriin, jota tuotamme.

Hanspal, Chanan: *Can a Musical Work made up of Cosmopolitan Monologues and Eclectic Music be set to Film and Dance within the North Karelian Landscape?*

My research seeks to investigate whether creative use of region-specific folk stories and music from selected cultures can be transplanted to others via film and dance. The folk stories and music are presented as a music album I composed and produced called "Culture Sculpture". The album functions within the same conceptual framework as Frank Zappa's "Lumpy Gravy" album from 1968. The framework incorporates excessive editing of music, sound effects and the spoken word, where people talk about their folklore and cultural experiences. Since its release in 1968, the compositional approach to "Lumpy Gravy" has not been readily explored. "Culture Sculpture" is one of the first albums to fully assimilate the concept yet integrates my own musical influences and cultural references.

Working with Finnish film director Mikko Keinonen, the aim of this project is to create a unique visual experience that accompanies "Culture Sculpture", a reinterpretation of the music, sound effects and spoken word through film and dance set against the unique landscape of Heinävesi in East Finland. The

project is essentially an experimentation to see if Keinonen's film can overcome the existing cultural specificity of the local dialects and folk stories within the audio recordings through film and dance.

Homi, Harri: *Äänitteen suoratoisto, algoritmit ja valta*

Esitelmässäni tarkastelen, miten äänitteen suoratoistoa ja siihen liittyvää suosittelualgoritmia voi tutkia kulttuurisen vallan näkökulmasta hyödyntäen Michel Foucault'n dispositiivin käsitettä. Suoratoiston ja suosittelu algoritmin tutkimus on painottunut kuunteluvalintojen ja sisällön tuotantoon liittyvien taloudellisten vaikutusten selvittämiseen. Vaikutusten rakentumiseen johtavista suoratoistopalvelun toimintaa ohjaavista käytännöistä tai niiden välityksellä muodostuvasta äänitteen kuuntelijan subjektista ei ole vielä tehty tutkimusta. Soveltamalla Foucault'n dispositiivin käsitettä tarkastelen suoratoistoa rakennelmana, jonka perustana olevat määritelmät jäsentävät äänitteitä kuuntelevien ihmisten subjektiviteettia heidän kuuntelutoiminnan ohjaamisen avulla. Kyky jäsentää subjektiviteettia voidaan käsitellä asymmetrisenä valtasuhteena, jonka tutkimus mahdollistaa suoratoistoon liittyvien kuuntelun käytäntöjen ja niihin liittyvän toimintakulttuurin kriittisen tarkastelun.

Jaakkola, Inkeri: *Kaikuja menneestä: näkökulmia György Ligetin viulukonserton II osan rakenteeseen ja ilmaisuun*

Esitelmässäni selvitan, millä tavoilla György Ligetin viulukonserton toinen osa, "Aria-Hoquetus-Choral", perustuu musiikillisen materiaalin tai sävellyksperiaatteen uusintamiseen taiteellisessa prosessissa. Tulkitsen teosta kolmesta näkökulmasta: kaikuina säveltäjän aiemmasta tuotannosta, heijastuksina Euroopan musiikin vuosituhantisesta historiasta sekä musiikillisen menneen ja nykyhetken suhteesta kappaleen temporaalisessa rakentumisessa. Ligetin myöhäistuotantoon kuuluva viulukonsertto valmistui 1989. Se edustaa säveltäjän tyylillisen metamorfoosin päätösvaihetta, jolloin hän yhdisteli runsaasti erilaisia tekniikoita, omaksui sävelkieleensä eri aikakausien ja musiikin lajien piirteitä ja tavoitteli äärimmäistä soinnillista rikkautta. Teos heijastaa Ligetin säveltäjäpersoonassa yhdistyviä tiedemiesmäistä tarkkuutta, pienimpiin yksityiskohtiin ulottuvaa rakenteiden suunnittelua sekä monipuolista ilmaisuvarantoa. Yleisesti tunnettuja musiikkianalyysin menetelmiä käyttäen kuvaan sävellystä kolmesta näkökulmasta: 1) millaisessa muutosprosessissa Ligetin jo 1950-luvulla käyttämä melodia päättyy viulukonserton II osan teemaksi; 2) miten Ligeti hyödyntää menneiden vuosisatojen perintöä kuten hoketusta ja koraalia, moodeja, tonaalisia kadenssieleitä sekä eri viritysjärjestelmiä; 3) millaisia symmetrisiä dramaturgisia prosesseja teokseen sisältyy variaatiomuodon rinnalla.

Juntunen, Riikka: *Marginalised corporeality, vulnerability and care in pop music performance*

Cultural attitudes concerning disabled and/or fat people's vulnerability are complex. On the one hand, non-normative bodies are treated as precarious and risky in their excessive vulnerability. On the other hand, disabled and/or fat people are expected to be able to overcome the socio-cultural and material barriers they face and to settle for less than what normatively bodied people are entitled to. In this presentation, I explore how associations between marginalised corporeality and vulnerability emerge in pop music performance. I discuss how certain kinds of performers become seen as particularly vulnerable and how marginalised artists bring out vulnerable affectivity in their audiences. What are the pleasures and pains of engaging with a pop music performance where vulnerable affectivity resonates strongly among the artists and audiences? How do artists negotiate the presence of vulnerability and

the potential, or even the demand, for creating performances that make audiences feel safe and cared for?

Karen, Helga: *Autoethnographic research in music – holding the “self” to the highest standards*

Autoethnography is a popular research method in the field of artistic research in which the research object and the researcher are the same person—the self. Alongside the discovery, analysis and relation of personal epiphanies, autoethnography encourages the researcher to explore creative ways of writing and documentation using the power of words as an additional research tool. Whilst this opens new doors to the understanding of the life of a musical work and a musician and gives the reader a chance to see the performed music from a personal perspective, it raises the question of accountability. In my presentation, I want to explore how the autoethnographic approach can be nurtured and supported by the knowledge of more traditional research practices. I will talk about my own journey with autoethnography as a pianist and a researcher and the ways in which I use this research method to explore the more personal aspects of piano practice while remaining aware of the existing research canon. I want to discuss how, during the process of researching the self, ethics, meta-research, striving for objectivity and being critical and to a certain extent unsatisfied must become some of the most important parts of researchers' lives.

Kastinen, Arja: *Runolaulukulttuurin kanteleimprovisaatio nykykansanmusiikissa*

Runolaulukulttuurin sisällä eli kanteleimprovisaation muoto, jonka erityispiirteisiin kuului vähäsävelisyys, muuntuva asteikko, pitkäkestoisuus, jatkuva ajassa muuntuminen ja usein muusikon transsinkaltainen tila. Tietoja musiikin olemuksesta, merkityksistä ja toteutustilanteista tallennettiin 1800-luvulla ja 1900-luvun alussa erityisesti Raja-Karjalan ja Aunuksen Karjalan syrjäseuduilta. Perinteentaitajat hävisivät ja perinne katkesi runolaulukulttuurin hiipumiseen. Perinteen aktiivinen tutkimus- ja elvytystyö alkoi 1980-luvulla erityisesti Kaustisen Kansanmusiikki-instituutin julkaisu- ja koulutustoiminnalla. Lisäksi vanhemman perinteen musiikilliseen improvisaatioon perustuva pitkä estetiikka otettiin osaksi vuonna 1983 perustetun Sibelius-Akatemian kansanmusiikin osaston opetusta. Tarkastelen esityksessäni kyseisen musiikin merkityksiä 1800-luvun karjalaisessa kontekstissa ja näiden merkitysten siirtymistä ja muuttumista perinteen jatkumona syntyneissä uusissa musiikin muodoissa 1900-luvun lopulta tähän päivään. Tallennetut tiedot sijoittavat 1800-luvun ja 1900-luvun alun perinteentaitajat Raja-Karjalan pohjoisiin erämaapitäjiin ja niitä lähellä oleviin Aunuksen Karjalan alueisiin. Soittajat olivat metsästyksestä ja kalastuksesta päätoimeentulonsa saavia luku- ja kirjoitustaidottomia ortodoksikarjalaisia. Oletettavasti he säilyttivät aktiivisina jo eteläisemmiltä ja läntisemmiltä alueilta kadonneita vanhemman perinteen muotoja, koska niihin kuuluneilla elementeillä oli edelleen käytännön funktio heidän arkielämässään. Tärkein ja laajin arkistomateriaali kyseisestä kantelemusiikista löytyy SKS:n arkistosta. Perinteen uudet toteutusmuodot ovat luoneet musiikkiin uusia merkityksiä. Eri soitinsovellukset, fuusioituminen musiikin muiden genrejen kanssa ja monenlaiset käyttöyhteydet musiikkipedagogiikasta ammattimuusikkouteen ovat esimerkkejä perinteen elävästä jatkumosta 2000-luvulla. Yhteiskunnan ja kulttuurin suuri muutos viimeisen sadan vuoden aikana herättää kuitenkin kysymyksen, onko meillä aidosti enää mahdollisuutta tavoittaa ja ymmärtää alkuperäisen musiikin olemusta ja merkityksiä? Ovatko perinteen uudet toteutusmuodot pelkästään lavastusta vai onko musiikkia tekemällä mahdollisuus syventää ymmärrystä vanhemmasta musiikkiperinteestä ja sen kulttuurista? Vertailen

arkistomateriaalin pohjalta syntyneiden musiikin uusien muotojen sisältöjä ja toteutustapoja ja pohdin, mitä yhteyksiä musiikin nykytoteutusten ja 1800-luvun karjalaisen kanteleensoittajan tuottaman musiikin välillä on löydettävissä.

Korhonen, Gabriel: Metritön rytmi aistiärsykkeiden kognitiivisina heijastuksina Musen Stockholm Syndrome -kappaleessa

Metrin ja rytmin välistä suhdetta on tutkittu niin perinteisen musiikkitieteen kuin etnomusikologiankin saralla pitkään. Metri on käsitteenä tuottanut lukuisia erilaisia määritelmiä, joissa käsitteen kattavuus vaihtelee laajasti. Maisterin tutkielmassani määrittelin metrin rytmin ennustettavuuden osa-alueeksi soveltaen kognitiotieteellistä ennustavan prosessoinnin viitekehystä. Metri voidaan tulkita ennustavan prosessoinnin viitekehyksessä musiikillisesta kuulohavainnosta muodostettavana ennustavana mallina, jonka perusteella aisti-informaatiota, rytmiä, suodatetaan ja tulkitaan. Uusien aistiärsykkeiden totuudellisuuden todennäköisyyttä arvioidaan menneiden tapahtumien perusteella. Metritön rytmihavainto vaatii erilaista suhdetta ennustavien aivojen ja aisti-informaation välillä. Siinä aisti-informaatio suhteutetaan edelliseen tapahtumaan luomatta kuitenkaan ennustavaa mallia. Tämänkaltaisesta metrittömästä rytmihavainnosta voidaan luoda myös musiikkianalyttinen malli, jossa rytmiset tapahtumat määrittyvät ainoastaan edellisen sävelen perusteella. Suhdetta voidaan kuvata laadullisena muutoksena (lyhyempi, pidempi, samanpituinen) tai määrällisesti suhdelukuna (4:3, 1:5, 1:1). Musen Stockholm Syndromen analysointi esimerkkinä metrittömästä rytmistä on tietoisien ristiriitainen valinta. Kappale vaikuttaa päällisin puolin toimivan metrisen mallin puitteissa. 4/4 tahtilaji jakautuu odotettavasti eripituisiin sävelkestoryhmiin, puolinuotteihin, kahdeksasosiin, jne. Tarkempi spektrogrammiavusteinen tarkastelu kuitenkin paljastaa, että ihmisen sävelkestojen kuulemisen rajoissa olevat erot vaikuttavat viittaavan metrittömyyteen ja ennustamattomuuteen. Kolmesta analysoimastani lyhyestä katkelmasta yksikään ei läheisessä tarkastelussa seuraa metristä mallia. Asia on helppo osoittaa tietokoneavusteisesti spektrogrammia käyttäen, mutta paljaan korvan kuulokokemuksessa metrittömyyttä on lähes mahdoton kuulla. Onko metri siis puhtaasti kognitiivinen ilmiö?

Käppi, Pekko: Takaperoisia kaikuja kelanauhalla, haalistunutta mustetta kellertyneellä ruutupaperilla – Kansanlaulaja Taavi Uutelan historiallisia jälkiä Kansanperinteen arkiston kokoelmissa

Esitelmä pohjautuu iittiläisen kansanlaulaja Taavi Uutelan (1883–1969) säestyksettömän lauluaineiston sekä hänen itsensä tuottaman lauluperinnettä ja muusikkouttaan koskevan käsikirjoitusmateriaaliin. Uutela on suomalaisen musiikin historian tutkimuksen näkökulmasta poikkeuksellinen perinteenkannattaja. Häneltä tallennettiin vuosien 1954–1968 aikana kymmeniä tunteja muistitietoa sekä satoja lauluesityksiä. Kouluja käymätön Uutela oli kansanperinteen kerääjä, ajattelija, tarkkakynäinen kirjoittaja sekä säveltäjä. Uutelan kirjallinen aineisto pitää sisällään nuottivihkoja, yli 600 sivuiset muistelmat, näytelmiä ja tutkielmia. Aineistonsa hän lahjoitti ennen kuolemaansa professori Erkki Ala-Könnille, johon Uutela oli tutustunut vuonna 1957. Hiljalleen rappeutuille, kaikuisiksi kopioituville kelanauhoille taltioidut kansanlaulajien haastattelut ja lauluesitykset eivät ikinä ole selkeitä ja suoraviivaisia näkymiä tai kuulokuvia menneisyyteen. Ne saattavat silti olla ainoita, joskin moniselitteisiä, aikojen sotkemia tai historian hälyn säröyttämiä kaikuja meitä edeltäneiden polvien musiikillisesta toiminnasta. Kelanauha, perinneinformantin valokuva tai hänen itsensä kirjoittama muistelmateos ovat jälkipolville jätettyjä eräänlaisia historiallisia jälkiä ja johtolankoja. Nämä

heijastuneet äänet ja haalistuneet kuvat eivät ole välttämättä eheitä, loogisia tai edes totuuden mukaisia, mutta jotain nämä arkistoihin päätyneet dokumentoidut hetket, eräänlaiset perinneperformanssit meille kertovat. Esitelmässä käyn läpi Kansanperinteen arkistossa olevia Taavi Uutelaan liittyviä aineistoja sekä esittelen aiheeseen liittyvää väitöskirjatutkimustani ”Kansanlaulaja Taavi Uutelan muusikkous, lauluperinne ja arkistoaineisto mikrohistoriallisena performanssina”.

Mäkelä, Heidi Henriikka & Valo, Outi: *Traktorilla Unescoon: Maaseudun representaatiot Kaustisen viulunsoittoon liittyvissä audiovisuaalisissa materiaaleissa 1967–2023*

Kaustisen viulunsoittoa on jo pitkään pidetty eräänlaisena länsisuomalaisen kansanmusiikin paraatiesimerkkinä. Se lisättiin vuonna 2021 OKM:n toimesta Unescon kansainväliselle ihmiskunnan aineettoman kulttuuriperinnön listalle, mikä on lisännyt ilmiön kansainvälistä näkyvyyttä. Esitelmämme käsittelee kaustislaiseen viulunsoittoon liittyviä audiovisuaalisia materiaaleja viimeisen 56 vuoden ajalta. Materiaalit ovat pääosin Ylen julkaisemia tv-ohjelmia sekä Unesco-prosesseihin liittyviä hakemusaineistoja. Tarkastelemme esitelmässämme, miten maaseutumaisema ja viulunsoitto aineistossa esitetään ja limitetään. Hyödynnämme esitelmässämme kriittistä kulttuuriperinnön tutkimusta ja väitämme, että maaseutumaisema ja sen käyttäminen osana kansanmusiikin kuvastoja on erittäin merkityksellinen osa kulttuuriperinnöllistämisen prosesseja. Tämä liittyy samalla koko kansanmusiikin olemuksen ymmärtämiseen, sillä maaseutu ja kansanmusiikki alettiin esittää kulttuuripolitiikassa enenevässä määrin 1960-luvulta lähtien toisiinsa liittyneinä. Ajan voimakas kaupungistuminen ja hyvinvointiyhteiskunnan rakentaminen edesauttoivat kansanmusiikin sijoittamista ”nostalgiselle” maaseudulle, kun taas kaupungit ymmärrettiin esimerkiksi taidemusiikin kehtoina. Näin ollen kaustislainen viulunsoitto representoitiin ja representoidaan yhä esimerkiksi perinnerakentamisen, pohjalaistalojen, peltojen, hevosten, traktorien ja heinäpaalien kautta. Kansanmusiikki myös kiedotaan samalla osaksi kansallisia maisemakuvastoja, jotka ohjaavat Suomen alueiden visuaalista esittämistä. Näillä kuvastoilla on voimakasta painoarvoa yhä edelleen esimerkiksi nykyisissä Unesco-prosesseissa, sillä ne ovat olennainen osa kulttuuriperinnöllistämisen ”aitous”-diskursseja ja -käytäntöjä. Tutkimuksemme mukaan kaustislaiseen kansanmusiikkiin liittyvissä diskursseissa ja käytännöissä maaseutukuvastoja hyödynnetään aktiivisesti sekä historiallisesti että nykypäivässä. Hyödyntäminen ei kuitenkaan ole varsinkaan nykyisin vain kansallisen tai institutionaalisen tason kulttuuripolitiikkaa, vaan myös kaustislainen yhteisö hyödyntää nostalgisia maaseuturepresentaatioita, välillä myös huumorin keinoin. Esimerkiksi alueen muut elinkeinot kuten vaikkapa turkistarhaus tai teollisuus eivät juurikaan kuulu tai näy kansanmusiikin kuvastoissa. Representaatioiden kiertämisen ja valikoimisen (tai ulossulkemisen) prosessi on siis kompleksinen ja monisuuntainen, jossa toimijuudet vaihtelevat.

Mäkelä, Janne: *JS goes AM: Jean Sibelius transnationaalisena radiotähtenä*

Säveltäjä Jean Sibelius (1865–1957) on Suomen historian tutkituin luovan alan toimija. Paljon on silti edelleen tutkimatta. Tässä esitelmässä keskitytään 1930-lukuun, jolloin Sibelius ei enää julkaissut uusia sävellyksiä ja oli muutenkin vetäytynyt julkisuudesta. Uusi radiotoiminta ja siihen liittynyt transnationaalinen simultaanisuus mahdollisti kuitenkin sen, että hänestä tuli aikakauden tunnetuin elossa oleva länsimaisen klassisen musiikin säveltäjä. Nostan esiin klassisen taidemusiikin ympärille rakennettuja suoria AM-yhteislähetystyksiä ja niihin kytkeytyneitä tiedon verkostoja. Varsinkin Euroopassa yleisradioyhtiöt jakoivat samanlaisen käsityksen klassisesta musiikista parhaana olemassa olevana musiikkina, joka ylittää maantieteellisiä, kielellisiä ja kulttuurisia rajoja tehokkaammin kuin mikään muu

radioilmaisun muoto. Suomessa Yleisradio osallistui aktiivisesti kansainväliseen konserttilähetystoimintaan ja loi samalla ohjelmatuotannossaan kiinteän ja kauaksikantaneen suhteen Sibeliuksen musiikkiin. Väitteeni mukaan Jean Sibelius oli vetäytymisestään huolimatta – tai pikemminkin juuri sen vuoksi – uudenlainen massamedia-aikakauden julkisuuden henkilö.

Niiranen, Elina: *Miten karjalankieliset muusikot argumentoivat karjalaisuutta?*

Esitelmässäni pohdin nykypäivän karjalankielisen musiikin saralla toimivien muusikoiden tapaa argumentoida karjalaisuutta Suomessa. Karjalaisuus on pitkän aikaa ollut melko piilossa pysynyt identiteetti, joka on viime vuosina tullut näkyvämmäksi. Miten eri tavoin muusikot asemoituvat karjalaisuuteen ja millainen rooli karjalan kielellä on tässä identiteettityössä? Miksi karjalaksi laulaminen ja toimiminen nähdään tärkeänä? Karjalankielinen karjalaisuus on yllirajaista. Karjalan kieltä puhutaan sekä Venäjän Karjalassa että Suomessa. Viime aikoina karjalan kieli on saanut Suomessa elvytykseen yliopistolliset puitteet ja karjalan kielen aseman edistämistä varten on asetettu työryhmä. Samaan aikaan karjalankielisen musiikin näkyvyys on kasvanut, vaikka toimijoita Suomen puolella on vain muutamia. Karjalankielinen musiikki tavoittaa eri tavoin karjalaisuuteen asemoituneita yleisöjä. Kokevatko musiikkikentällä nykyään toimivat karjalankieliset muusikot jatkavansa karjaisen musiikin pitkää traditiota? Keihin toimijoihin he samaistuvat? Vai pyrkiikö nykykarjalainen musiikki pikemminkin sopeutumaan musiikkikentän nykyvaatimuksiin ja välttämään liian selkeitä yhtymäkohtia oman tekemisensä ja runolaulajien välillä?

Palkisto, Janne: *Keisari kielsi vapaamuurarit – mitä tekivät muusikkoveljet?*

Vapaamuuraritoiminta tarvitsi perustamisestaan lähtien jäsenikseen paljon muusikoita. Veljeskunta käyttää kokoontumisissaan runsaasti musiikkia, ja muusikot saattoivat järjestössä solmia suhteita merkittäviin rahoittajiin, kuten konserttien ja sävellysten tilaajiin. Suomessa vapaamuuraritoimintaan tuli 1800-luvulla loppu, kun Haminan rauhan seurauksena suomalaisten loosien siteet Ruotsin suurloosiin katkesivat. Pian sen jälkeen Venäjän keisari toimeenpani kolme eri salaseurakieltoa, jotka koskivat myös vapaamuurariutta. Esitelmä valottaa yhdeksän suomalaisen vapaamuurarimuusikon vaiheita loositoimintojen loppumisen jälkeen. Käytettävissä olevia lähteiden perusteella voi yrittää arvioida, miten muusikoiden ammatillinen toimintakenttä kiellon jälkeen muuttui. Yleisenä havaintona voi todeta, että jokainen heistä oli loosien lopetettua jo ammatillisesti vakiintuneessa elämänvaiheessa, joten salaseurakiellolla lienee ollut vähäinen vaikutus heidän ammatillisiin verkostoihinsa. Kiellon aikanakin Suomessa toimi ulkomaisiin looseihin vihittyjä vapaamuurareita, kuten Helsingissä Keisarillisen Aleksanterin yliopiston musiikinopettaja Fredrik Pacius. Paciuksen jälkeensä jättämät hengellisten laulujen tekstikokoelma ja arvoituksellinen Taikahuilu-vihko viittaavat muraari-ihanteiden harjoittamiseen. Suomessa loositoiminnan uudelleen viriämistä piti odottaa 1900-luvun alkuun, ja ensimmäiset uudet loosit perustettiin maahamme vasta itsenäistymisen jälkeen. Oliko muusikkojen keskeinen rooli järjestössä säilynyt vuosisadan hiljaiselon ylitse? Onko perusteltua sanoa, että keisarin langettama salaseurakielto merkitsi suomalaisessa vapaamuurariudessa ainoastaan pitkää taukoa eikä suinkaan lopettanut sitä?

Peltomäki, Anna: *Kaikuja lakkautetuista musiikkikeskuksista*

Esitelmä käsittelee kahta populaarimusiikin kulttuuriperintöä esitellyttä ja tallentanutta musiikkikeskusta Suomessa. Tapauskohteet ovat kylpylähotelli Edenin kiinteistössä Nokiolla toiminut Viihdekeskus Emma (1990–1996) ja Seinäjoen Tangomarkkinat Oy:n organisaatioon kytkeytynyt Olavi Virta – Tangon ja viihteen hovi (1995–2001). Musiikkikeskusten toimintaa tarkastellaan osana populaarimusiikin laajaa muistelullista käännettä ja siihen liittyviä näyttelyitä ja museohankkeita. Teoreettisesti puheenvuoro paikantuu populaarimusiikin kulttuuriperinnön kansainväliseen tutkimuskirjallisuuteen, jonka institutionaalisia tyologioita se soveltaa ja arvioi Suomeen sijoittuvien tapausten osalta. Miten musiikkikeskukset määrittivät missiotaan ja identiteettiään muistiorganisaatioina? Miten ne käytännössä toteuttivat tehtäviään? Kumpikin musiikkikeskushanke päättyi vain muutaman toimintavuoden jälkeen. Puheenvuoro pureutuu myös tähän keskusten lyhytikäisyyteen, joka vertautuu niin ikään ennen aikaisesti päättyneisiin musiikkimuseohankkeisiin Suomen ulkopuolella. Esitelmä liittyy Peltomäen kulttuuriperinnön tutkimuksen alaa edustavaan väitöstutkimukseen, joka tarkastelee populaarimusiikinheritagisaatioon kytkeytyviä julkisia hankkeita Suomessa.

Qvick, Sanna: *Reels of historic costuming: music choices of social content creators*

This presentation dives into reels. Cambridge Dictionary gives many explanations to reels, but the one that is pertinent to this presentation defines reel as “a short video posted on a social media website.” This kind of short video content can be found for example in social media platforms like TikTok, Instagram, YouTube, Facebook, and X (ex-Twitter), additionally to WhatsApp, Snapchat, Discord and Messenger, which all started as discussion platforms. After years of isolation and remote work, video calls have become an essential part of our mundane communication. On the other hand, established in 2016, TikTok changed irretrievably our mode of expression in the social media all over the world. These two phenomena can be seen to have had an effect to how we produce and consume nowadays social media content in the form of short videos, reels. This presentation examines more closely the social content of some of historical dressmakers in Instagram analysing their so-called reveal reels, especially those that use sound or / and music. The aim of this paper’s analysis is to see, if there is correlation between the historical periods of the clothes and the music, and answer the underlying question, what does the selected music reflect?

Siirala, Pia: *Kenttätyö taiteellisessa tutkimuksessa*

Kenttätyössä tutkija tutkii kohdetta sen luonnollisessa ympäristössä ja havainnoimalla ilmiötä ja keräämällä aineistoa kentällä päästään syvempään ymmärrykseen. Mutta mitä kenttätyö tarkoittaa taiteellisessa tutkimuksessa? Taiteilija voi tutkia omaa taiteellista prosessiaan, tai taiteellista työskentelyä voidaan käyttää tutkimusmenetelmänä. Tarkoitukseni ei ole määrittellä, mitä kenttätyö on, eikä määrittellä, mitä taiteellinen tutkimus tarkoittaa, vaan keskittyä siihen, miten kenttätyö ja taiteellinen työ voidaan yhdistää taiteellisessa tutkimuksessa. Tutkimuskohteeni, koillisessa Siperiassa asuvien tšuktšien alkuperäiskansojen musiikki on aihe, joka pikemminkin kuuluu etnomusikologille. Miten kenttätyöni eroaa etnomusikologin kenttätyöstä? Meillä molemmilla on sama päämäärä, joka on musiikin sisäistäminen. Menetelmät ovat hyvin samanlaisia. Osallistuminen alkuperäisyhteisön arkeen kenttämatkalla on tärkeää molemmille tutkijoille. Meillä on myös samat vaikeudet ja samat velvollisuudet kentällä. Ero näiden kahden tieteenalan välillä on mielestäni siinä, miten toteutamme tutkimusta: mistä se alkaa, millaisia johtolankoja se seuraa ja miten sen löydöt syntyvät.

Suutari, Pekka: *Tanssi ja musiikki Rasimäellä ja Sivakassa, Valtimolla*

Itä-Suomen yliopiston Karjalan tutkimuslaitoksen tutkijat ovat vierailleet noin kymmenen vuoden välein nykyään Nurmekseen kuuluvilla Valtimon kylillä, Sivakassa ja Rasimäessä, vuodesta 1973 lähtien. Näissä kylätutkimuksissa on seurattu syrjäseudun kylien kehitystä tuotannon, asutuksen ja arkikulttuurin näkökulmista. Rasimäen erityispiirtenä on sen Suojärveltä muuttanut karjalaisväestö, joka muodosti sotien jälkeen enemmistön kylän asukkaista. Sivakka taas on vanha metsätyökylä, jossa itäsuomalaisen harvaan asutun maaseudun tapaan väestö on vähentynyt ja ikääntynyt voimakkaasti. Kylätutkimuksien tekijät ovat julkaisseet tutkimuksistaan artikkelikokoelmia, ja ovat lisäksi olleet mukana tuottamassa dokumenttifilmejä kylien elämästä. Vuonna 1973 tehtiin vahvasti poliittinen tv-ohjelma Pientilanemäntien iltamat, joihin sisältyi musiikkiakin. Muutoin musiikintutkimukseen keskittyneitä artikkeleita ei näihin kylätutkimuksiin ole tähän mennessä tehty. Itse olen haastatellut kyläläisiä vuonna 2012 ja uudelleen tämän vuoden kesäkuussa. Haastatteluissa kylien musiikkielämässä korostuu erityisesti tanssimusiikki ja tanssiminen sekä sosiaalisena toimintana kylien sisällä kuin myös taiteellisena ja urheilullisena toimintana laajemmin.

Tahvanainen, Henna: *Värähtelyt ja säteily: Ilman rooli kielisoittimessa*

Ääni on ilman värähtelyä, jonka aikaan saa esimerkiksi kielisoittimen kaikukoppa. Soitinrakentaja muokkaa soittimen kantta ilman kaikupohjaa, mutta hänellä on kuitenkin mielessään soitin kokonaisuus mekaanis-akustisena yksilönä. Mutta miten soittimen kaikukopan sisällä oleva ilma muuttaa sen värähtelyä? Tätä on ollut vaikeaa tutkia ennen soitinakustisten mallinnusmenetelmien kehittämistä, sillä yhtäältä mekaanis-akustisen kytkennän mallintaminen on vaativaa ja toisaalta soittimia on vaikea mitata tyhjiössä. Tässä työssä tarkastellaan ilman roolia neljässä eri kielisoittimessa: klassisessa kitarassa, jazz-kitarassa, viulussa ja kanteleessa tietokonemallinnuksen ja mittausten kautta. Tulokset osoittavat, että ilma muuttaa soitinten kaikukoppien värähtelymuotoja sekä säteilyominaisuuksia, mutta vaikutukset riippuvat soittimen muista ominaisuuksista. Lisäksi tulokset painottavat mekaanis-akustisen kytkennän mallintamista, kun halutaan tutkia tai esimerkiksi optimoida soitinten akustisia ominaisuuksia virtuaalimallien avulla.

Tarkkanen, Johanna: *Hiljaisuuden musiikkia*

Esittelen taiteellista tutkimushankettani, joka tutkii itselle soittamista ja vanhan pienkantelemusiikin estetiikkaa sekä sen piiriin liittyviä ilmiöitä. Itselle soittamisella tarkoitan tapahtumaa, jossa sallin sisälläni soivan musiikin ikään kuin paljastua ja tulla soitetuksi. Pysin tutkimuksessani sanoittamaan itselleen soittavan säveltäjämuusikon sisäisiä tapahtumia ja avaamaan keskustelua kohti holistisempaa käsitystä musiikista ja luonnollisesti musisoivasta ihmisestä. Vaikka tutkimuksellinen ote on taiteellinen ja keskittyy pääosin taiteellisen tutkimuksen menetelmiin sisältää hankkeeni teoriapohjaa myös etnomusikologian ja muun kulttuurintutkimuksen rajoilla. Esitelmässä avaan taiteilijälähtöisiä kokemuksellisia havaintoja, kuten hiljaista haltioitumista ja sävellymistä, joita olen oivaltanut vähäsävelisen, alati muuntelevan, jatkuvan resonanssin ja pitkäkestoisen pienkantelemusiikin estetiikan äärellä. Pohjalla vaikuttavat alkuperäiskansaisuuden ajatus ja maailmankatsomuksellinen ymmärrys siitä, että luontoympäristö on ihmisen pääasiallinen koti. Tutkimuskysymyksessä asetan keskiöön fenomenologisesta tulokulmasta musiikin, ihmisen ja luonnon välisen harmonian – Miten itselle soittamisen menetelmällä voi havainnoida ihmisen, musiikin ja luonnon välistä kohtaamispistettä – pistettä, jossa ontologinen etiikka, aktiivinen rauhasa

eläminen ja biodiversiteetin kunnioittaminen toteutuvat soittajapersonan käyttäytymisessä? Tutkimukseni menetelmät sallivat muusikon itsensä tutkia omaa praktiikkaansa osana ontologista kokonaisuutta, jossa praxis, toimijuus ja soittajan sisäinen todellisuus muodostavat suljetun systeemin. Tämä systeemi on egalitaarisessa suhteessa kaikkeen ympäröivään todellisuuteen, ja tuottaa näin autenttista uutta ymmärrystä musiikista ja luonnollisesti musisoivasta ihmisestä.

Uimonen, Heikki: *Levyautomaatista kitara: valtavirran musiikkia ja kiellettyjä levyjä*

Levyautomaattien käyttö lisääntyi Suomessa 1950-luvulla. Tätä selittää osaltaan sellakkalevyjen vaihtaminen 45-kierroksen vinyylisinglelevyihin, mikä kasvatti tarjolla olevaa musiikkia merkittävästi. Sadan singlen levyautomaatti tarkoitti kahdensadan levyn tarjontaa, mistä tuli alan standardi vuosikymmeniksi. Levyautomaatteja soitettiin ravintoloissa, baareissa, kahviloissa ja kansanravintoloissa sekä keskiolutbaareissa vuoden 1969 alkoholilain muutoksen jälkeen. 1970-luvun lopulla Raha-automaattiyhdistyksen levyautomaattien määrä ylsi lähes 3000 laitteeseen, 1980-luvulla musiikkitarjontaa lisäsivät CD-jukeboksit. Levyautomaattien musiikkisisällöt heijastavat suomalaisen musiikkikulttuurin yleistä muutosta aluksi iskelmästä suomirockiin, uuden aallon rockiin, tv-sarjoista tuttuun musiikkiin, euroviisuihin ja edelleen kansainvälisiin populaarimusiikin julkaisuihin. Levyautomaateista kuunneltiin myös julkaisuja, jotka eivät soineet julkisesti rahoitetun Yleisradion ohjelmissa seksuaalisten, poliittisten tai muuten arveluttavien sanoitustensa vuoksi. Tutkimusaloitteessa tarkastellaan levyautomaattien mahdollistamaa yksilöllistä ja yhteistä musiikin kuluttamista. Teoreettisesti ja metodologisesti hanke jatkaa suomalaista taustamusiikkia käsittelevää tutkimusta, jossa todetaan julkisen tilan musiikin tarkastelun vaativan tuekseen kulttuuristen, yhteiskunnallisten, taloudellisten, lainsäädännöllisten ja materiaalistien tekijöiden ottamista huomioon. Aloitteessa tutkitaan levyautomaattiin liittyvää musiikkikulutusta (kuuntelu, tanssi, alakulttuurisuus), musiikin portinvartijuutta (valinta, jakelu, hankinta), teknologisia innovaatioita ja sekä sitä, kuinka musiikin julkisen soiton tulot jakaantuivat. Hankkeen tutkimusaineisto kerätään levyautomaattien käyttöä koskevalla muistitietokyselyllä, alan toimijoiden haastatteluilla (mm. Pelika, RAY, Mekaanisen musiikin museo) ja arkistotutkimuksella (Kansan arkisto, Elinkeinoelämän keskusarkisto, Teosto). Tutkimus kontekstoidaan osaksi laajempaa musiikin kuuntelu- ja kulutuskulttuurin muutosta, mikä tehdään kotimaiseen ja kansainväliseen tutkimuskirjallisuuteen sekä kotimaiseen sanomalehtiaineistoon ja ammattijulkaisujen artikkeleihin tukeutumalla.

Åberg, Kai: *Miksi mejjän laulut eivät ole Karjalaisia? – Karjalaisen romaniväestön musiikillinen kodittomuus*

Karjalainen romaniväestö rajan molemmin puolin on monessakin mielessä kiinnostava. Ensinnäkin tieteellisessä keskustelussa romanius (kotoisammin "mustalaisuus") istuu huonosti nykyiseenkin Karjala -kuvaan, jota puhtaaksi viljelyn mekanismit ylläpitävät. Taustalla eivät ole yksittäiset ihmiset, vaan instituutiot (tieteelliset ja kulttuuriset), joilla on valtaa määritellä paikalliset identiteetit. Identiteetit ovat liikkeessä mutta tässä katsonnassa ne vaikuttavat liikkeiltään kovin jähmeiltä. Esitelmässäni puran näitä rakenteita eri musiikillisin esimerkein ja samalla pohdin niiden syntymekanismeja ja ylläpitäviä voimia. Esitelmäni pohjaa kolmekymmentä vuotta kestäneeseen kenttätutkimukseen romanien parissa.

